

Where he was reminiscing innocently

במסיה לפי תומו –

OVERVIEW

The גמרא initially reported¹ that between רבי and ר' חייא; one was מעלה בן ע"פ אביו and the other was מעלה אח ע"פ אחיו ללויה. To identify who did what, the גמרא cited a ברייתא in which רבי ruled (in opposition to ר"ח) that a father is believed to say מעלה בן ע"פ אביו לכהונה, indicating that it was רבי who was מעלה בן ע"פ אביו לכהונה. There we must conclude that it was ר"ח who was מעלה אח ע"פ אחיו ללויה. The גמרא asked but רבי disagrees with ר"ח, and answers that in the case of ר"ח he was תומו. רבי ור"ח explains the identification process of the גמרא regarding ר"ח.

תוספות asks:

ואם תאמר ומנא לן דהכי הוא² -

And if you will say; but how do you now that it is this way; that רבי was מעלה בן ע"פ - מעלה אח ע"פ אחיו ללויה and ר"ח was מעלה בן ע"פ אביו לכהונה -

דלמא רבי חייא העלה בן על פי אביו במסיה לפי תומו -

Perhaps ר"ח was מעלה בן ע"פ אביו לכהונה by מסיה לפי תומו -

ורבי העלה אח על פי אחיו³ אפילו בלא מסיה -

And רבי was מעלה א"ח ע"פ אחיו ללויה even without מסיה, but rather because it was בידו.

תוספות answers:

ואומר רבינו יצחק דמסתמא דבמאי דקתני בברייתא מילתא דרבי עשה רבי מעשה⁴ -

And the ר"י said, that presumably רבי acted in the very case which the ברייתא stated was the ruling of רבי –

תוספות offers an alternate explanation:

ועוד דאי אפשר דרבי העלה אח על פי אחיו ללויה אפילו בלא מסיה -

And in addition it is impossible that רבי was מעלה אח ע"פ אחיו ללויה, even

¹ כה, ב.

² The ברייתא merely stated a ruling of רבי in a hypothetical situation; it never stated that רבי was actually מעלה בן ע"פ אביו, and there is also no known story regarding ר"ח. Since we now know there are two ways of being מעלה someone; either through the נאמנות (the view of רבי), or through תומו (according to everyone), perhaps the opposite is true. See 'Thinking it over'.

³ This would mean that רבי allowed this person to collect מעשרות from the farmers (and they would discharge their obligation by giving him the מעשר) based on the testimony of the brother, since it is להאכילו מעשר.

⁴ We know that one of them was מעלה בן ע"פ אביו, we know that רבי ruled that the father is believed to be מעלה בנו תרומה, we know of no ruling regarding either לוויה or אחים, therefore given the choice we assume that רבי acted in accordance with his explicit ruling in the ברייתא regarding רבי ור"ח and therefore ר"ח was מעלה אח ע"פ אחיו ללויה.

without (but on the basis of בידו alone) - מסיה לפי תומו

דהתם אין שייך לומר שבידו להאכילו מעשר למאן דאמר מעשר ראשון מותר לזרים⁵:

For there (regarding לויה) it is not possible to say that it is בידו to feed him מעשר, according to the one who maintains that ראשון is permitted to non-לויים.

SUMMARY

It is presumable that רבי was מעלה ע"פ אביו, since that was his ruling, and (in addition) there is no בידו regarding לויה.

THINKING IT OVER

asks that perhaps it was רבי who was מעלה אח ע"פ אחיו ללויה, etc.⁶ What difference is there whether it was רבי or ר"ח who was מעלה בן ע"פ אביו, etc. The point seems to be that רבי was מעלה even because of בידו alone, and ר"ח was מעלה only because of תומו לפי תומו, but there seems to be no relevance if it was אה or בן!⁷

⁵ Since מעשר is מותר לזרים then this 'brother in question', could always eat מעשר, his brother had no special בידו. The issue is whether he can receive מעשר from the farmers (see footnote # 3.); this is not בידו of the brother. However by להאכילו which is אסורה לזרים, the son could not go and eat תרומה on his own, it was however בידו of the father תרומה, therefore once he is permitted to eat the תרומה האסורה לזרים (on account of the בידו of his father) he is also believed to collect תרומה from the farmers.

⁶ See footnote # 2.

⁷ See אילת אהבים and פנ"י, כסא שלמה.